Universitetsbiblioteket
Arkivref.: 2020/8700
Dato: 12.02.2021

Sigurd Langseth

Høringsuttalelse fra Universitetsbiblioteket - Livslang læring i nord (Arbo-utvalget)

Vi viser til brev datert 04.01.2021, der det inviteres til å levere høringssvar på Arbo-utvalgets rapport – *Livslang læring i nord.*

Rapporten er diskutert i UBs ledergruppe og på avdelingene. Bibliotekdirektøren har mottatt skiftelige innspill fra Result og Publikumsavdelingen. I dette høringssvaret er innspillene sammenstilt. Uttalelsen er ikke behandlet i Bibliotekstyret, men vil bli forelagt dem som en orientering.

UB oppfatter rapporten og dens forslag til tiltak som nødvendige grep i en tid der forventningene til UiT, som en aktør innenfor livslang læring og etter- og videreutdanningsfeltet, er økende. Kartleggingen som er gjennomført gir en god begrunnelse for at de skisserte tiltakene, slik de fremkommer i tabell 3 i rapporten er hensiktsmessige og nødvendige.

I tråd med oppdraget vil bibliotekdirektøren særlig konsentrere tilbakemeldingen rundt de problemstillingene som Strategisk utdanningsutvalg har poengtert som særlig viktige å få belyst.

UB vil fremheve betydningen av at UiT fortsetter å forsterke sin innsats innenfor det «pedagogisk-teknologisk utviklingsarbeid» slik det fremgår i rapportens tabell 3 på side 30. Også innenfor undervisnings- og læringsfeltet må kompetansen inn mot voksnes læring styrkes.

Biblioteket arbeider med, og gir kurs, i en rekke generiske ferdigheter som på mange måter ligger som et premiss for livslang læring. For å kunne tilegne deg ny kunnskap og nye ferdigheter hele livet, er det viktig å ha et grunnlag i blant annet læringsstrategier og informasjonshåndtering, inkludert kildebruk og kildekritikk. Dette er viktige byggesteiner for å legge et grunnlag for videre læring.

Mange som tar etter- og videreutdanning har gjerne vært borte fra utdanningssituasjonen noen år, og trenger ekstra drahjelp på disse områdene. I rapporten beskrives dette som *21st century skills* (s. 7), og det å ha en positiv holdning til læring fremmes som avgjørende. Vi ønsker å fremheve det arbeidet som allerede gjøres fra UB sin side på dette feltet, også med digitale tilbud, og viktigheten av økt samarbeid mellom fakultetene og UB for å gi alle studentkategorier et godt tilbud, også de som følger digitale og/eller samlingsbaserte kurs. Bibliotektjenestene skal

være tilgjengelige for studenter i alle aldersgrupper, og tjenestene skal også nå frem til dit studentene bor og studerer.

Arbeidet med åpen vitenskap er videre meget aktuelt i det brede EVU-perspektivet. Jo mer tilgang samfunnet har til faglitteratur, jo større er mulighetene til å holde seg faglig oppdatert og skape ny kunnskap. Åpne data, i kombinasjon med åpen faglitteratur, vil kunne brukes i innovasjonsprosjekter og potensielt skape nye produkter, tjenester og nye arbeidsplasser.

I rapporten kommer det fram at arbeidet med gjenbruk av digitalt undervisningsmateriale er under debatt. Vi mener at arbeidet med kompetanseheving og holdningsendring rundt tilgjengeliggjøring av undervisningsmateriale er riktig og fremtidsrettet, slik arbeidet med åpen tilgang til forskning var det for 1-2 tiår siden.

UB vil innenfor det bibliotekfaglige området og Results mandatområde være, som det pekes på flere steder i rapporten, viktige bidragsytere til at UiT sin strategi for livslang læring og etter- og videreutdanning kan bli realisert. Result er en sentral aktør ved UiT når det kommer til utvikling, gjennomføring og tilrettelegging for fleksibilisering av utdanning. UB ser for seg at Results tilbud og bibliotektjenestene, uavhengig av organisasjonsmodell, vil ha en sentral rolle med tanke på særlig samarbeid inn mot fagmiljøene ved UiT.

Vi anser det som mindre formålstjenlig å opprette ekstra incentivsystemer for arbeid med EVU og livslang læring i form av betaling til enkeltansatte. Det bør i stedet arbeides videre med å likestille forskning og undervisningsarbeid, og finne måter som lar utvikling av undervisningstjenester/studier gi samme type uttelling som f.eks. publisering. Det kan imidlertid være en ide å opprette en form for prosjektmidler til institutter/fagmiljøer som utmerker seg, eventuelt ordninger som f.eks. fyrtårnsmidler.

I Tabell 3 er UB nevnt som en av flere interne aktører som kan bidra til profilering og markedsføring av UiTs virksomhet på dette feltet. Vi antar at det i denne sammenheng er knyttet til UBs formidlingsvirksomhet, som også gir aksess til andre enn de som tradisjonelt oppfattes som søkere til høgre utdanning. Formidlingsvirksomhet vil også i fremtiden være en viktig del av UBs oppgavespekter, i tillegg til primærfunksjonen som støttetjeneste for forskning og utdanning. Kan vi, som formidlere av kultur- og forskningsvirksomhet, bringe nye grupper inn i høgre utdanning er dette udelt positivt.

Det er ikke en klar konsensus i vår organisasjon om hvilken organisasjonsmodell som best fremmer en videreutvikling av arbeidet med fleksible studier og livslang læring. Det er imidlertid enighet om at modell 3 – den rent kommersielle modellen - ikke er ønskelig.

På den ene siden er ikke markedet for etter- og videreutdanning i landsdelen stort nok til at dette relevant for vår videre satsing. Like viktig er det at UiT ikke bør bidra til at høgre utdanning i større grad blir en handelsvare. Vi er klar over at det allerede eksisterer et kommersielt marked for EVU, og at ikke alle aktører er like seriøse. Det kan derfor være et argument at det da er bedre at UH-sektoren kommer på banen. Vi mener likevel denne modellen ikke nødvendigvis tjener samfunnet på lang sikt. Det vil kunne føre til en ensretting av studietilbudet i sektoren, da alle aktører vil konkurrere om de samme inntektene. Det vil også kunne bety at små bedrifter,

som vi har mange av i landsdelen, vil kvie seg for å sende sine ansatte på etterutdanning på grunn av kostandene. Det skal ikke være markedskreftene som styrer et universitets studieportefølje, og det bør fortsatt være gratis å ta høyere utdanning i Norge. UiT bør ikke gå foran med en løsning som bryter med disse prinsippene.

Fra Result er det understreket at tiltakene peker i retning av at det ikke er nok å forsterke EVU-aktiviteten ved dagens UiT gjennom de eksisterende strukturene. For å skape større tydelighet i institusjonen så er man av den oppfatning at det i de kommende årene bør bygges opp et system der livslang læring og satsning på EVU settes mer eksplisitt på dagordenen. En slik innsats peker i retning av at modell 2, av de foreslåtte organisasjonsmodellene, er å foretrekke. Å nå ut til flere studenter, på nye fleksible måter i et livslangt læringsperspektiv, krever en modell som gjør UiT i stand til å tenke nytt og innovativt om og i dette feltet. For få dette til så er den beste veien å gå via et dedikert innovasjonsmiljø som har livslang læring og koblinger til landsdelens arbeids- og næringsliv som primæroppgave. Det anbefales imidlertid en nyansering av den anbefalte modell 2, slik at den foreslåtte enhet plassert på nivå 1 ikke utelukkende har regionalt innrettede tilbud for øye, men at enheten også kan bidra til utvikling av rent nettbaserte EVU-tilbud, med hele landet som nedslagsområde.

De som utrykker skepsis til modell 2 begrunner dette med en frykt for at den medfører en byråkratisering av EVU-tilbudet, og at det faglige ansvaret uansett må ligge på fakultetene, der man har best kunnskap om ressurser, kompetanse og behov innen de forskjellige fagområdene. Det understrekes likevel et behov for samordning og kopling til ledelsesnivået. Dette ser man for seg kan oppnås både gjennom å etablere egne ansvarlige for EVU-virksomhet ved de enkelte fakultet, et tverrfaglig EVU-forum med deltakelse fra forskjellige fagmiljøer, og man har prosjektkoordinatorer på nivå 1 som utgjør UiTs kontaktpunkt for arbeides- og næringsliv i regionen, i nært samarbeid med fakultetene. I tillegg bør EVU-satsningen styrkes gjennom at det avsettes egne prosjektmidler til denne virksomheten.

Bibliotekdirektøren vil argumentere for at en kombinasjon av modell 1 og 2 kan være en god løsning, sammen med en gjennomgående diskusjon på UiT hvor EVU i større grad ses på som en ordinær aktivitet sammen med andre utdanninger.

Vennlig hilsen

Johanne Raade
bibliotekdirektør

Runa Rønning Ryeng
faggruppeleder
–
runa.r.ryeng@uit.no
77 64 64 94